

øverst i øverste Klasse, og skøndt de saavel tidligere som ved den paagjældende Examen, ved hvilken de skulde udgaae af Skolen, fik Charakteren „Udmærket“. Men Præsten sagde: Nei, jeg udskriver Ingen, og Ingen skal tvinge mig til at udskrive Børn af Skolen, naar jeg ikke vil. Jeg antager ikke, at den paagjældende Præst herved har gjort sig skyldig i nogen Forbrydelse; man kan jo let forsvare det ved at sige: Til det Maal, hvortil Skolen skal føre Børnene, ere de endnu ikke naaede. Saaledes kan det let forsvares; men dette har ikke været Meningen, dengang Loven af 2den Maj 1855 blev discuteret og udkom. Jeg har aldrig haft saa stor Skjærlighed til denne Lov, men naar en Lov er kommen ud, saa har jeg megen Skjærlighed til, at den bliver overholdt; jeg kan ikke ret vel taale at see, at den overtrædes, og naar jeg har Leilighed til at erfare det, da er jeg ikke bange for paa rette Sted at fremhæve, at man ikke skal træde Loven under Fødder, og at det er en Lov for den Gne som for den Anden. Men kan hiin Fremgangsmaade forsvares, saa er dette en Maade at træde Lovens Klave, om ikke Ord, saa dog Hand under Fødder; at det er skeet, er sikkert, det kan jeg godtgjøre. Men nu kan det jo siges: Ja, men vedkommende Forældre eller Bærger behøve ikke at lade sig nøie med sliig Afgjørelse; de kunne klage til høiere Autoriteter. Men dertil svarer jeg: Hvorhen skulle de da klage? Hvor skulle de indgive deres Klager? Der staaer i Loven: „kan“. Nu siges der her i dette Lovforslags § 2, Lit. d, at Skolecommisfionerne skulle afgive Erklæringer; men hvem skal godkjende eller forkaste Erklæringen? Skal Sogneraadet gjøre det? Skal Skoledirectionen gjøre det? Skal Ministeriet gjøre det? Jeg skulde være tilbøielig til at troe, at man skulde begynde fra neden af og saa gaae op ad; men derved gaar det halve Aar tabt, og naar det halve Aar er gaaget, saa have Børnene jo gaaget i Skolen, et halvt Aar til, og saa er Sagen forbi. Saa kan

det let gaae, som det engang gik med et Barn, der efter Faderens Mening ikke var dødt rigtig efter Ritualet. Et Aar efter kom Resolutionen og Svaret, at det ikke var nødvendigt at omdøbe Barnet; det var det heller ikke, thi Barnet var da allerede dødt. Naar det nu forholder sig saaledes, kunde jeg ønske, at den høitærede Minister kunde finde sig foranlediget til med et Par Ord at sige, hvad efter hans Mening Forældre i saadanne Tilfælde have at gjøre, naar det trods gjentagne Begjæringer er skeet med de bedste Børn, som uagtel de vare i den øverste Klasse og vare langt over 13 Aar, ikke kunde blive udfrevne af Skolen, men af Formanden for Skolecommisfionen fik et bestemt Nei med det Tillæg: Ingen skal kunne tvinge mig. Jeg gjentager det: Hvad have Forældre at gjøre i saadanne Tilfælde? (Berg: Klage!) Ja, klage, men hvorhen? Det er Sagen. Hvorhen skulle de med Fynd og Klem rette deres Klage? Det ærede Medlem siger: De kunne klage, men det kan ikke nytte at klage til Maanen, der faaer man intet Svqr. Det kommer an paa med Fynd og Klem at klage; men hertil giver Loven ingen Anviisning. Og det er ikke noget uvigtigt Spørgsmaal; det er et af de vigtigste Spørgsmaal, og saavidt jeg har erfaret i det daglige Liv, et af de vigtigste Punkter af Alt, hvad der paahviler Skolecommisfionen. Der har hos os i saa Henseende været trængt temmelig stærkt paa fra forskjellige Sider, og det har, saavidt jeg skjønner, været et af de meest fremragende Spørgsmaal, der har paahvilet Skolecommisfionen. Som sagt, Loven af 1855 § 3 er saa uklar, at man kan fortolke den efter Behag, og jeg indrømmer, at man ikke kan sige, at Noget i synderlig Grad forseer sig ved at følge den strenge Fortolkning. Men det er dog den haardeste Dom, man kan fælde over Skolen, at de bedste Børn ikke engang have naaet Maalet, saa at Skolen altsaa maa staae paa et meget lavt Standpunkt.

Søyer-Møller: Da jeg ikke veed, om